פינחס ג

א. ווי געריידט שוין פיל מאל [1] וועגן די הפטורות פון „תלתא דפורענותא" און „שבעה דנחמתא", אז כאטש זיי זיינען ניט „מענין הפרשיות" נאר „לפי הזמן ולפי המאורע" [2] — וויבאלד אבער אז אלע ענינים פון תורה זיינען בתכלית הדיוק, איז פארשטאנדיק, אז אויך די הפטורות האבן א שייכות (ניט נאר צום זמן והמאורע, נאר אויך) צו די פרשיות אין תורה וועלכע מ'לייענט דאן.

געפינט מען טאקע אן אפענע שייכות צווישן דער היינטיקער הפטורה „דברי ירמי' וגו'" *[2] (וואו ס'ווערט, אין אנהויב, דערציילט [3] ווי ירמי' איז געווארן א נביא) און פרשת פינחס: עס שטייט אין מדרש [4], אז פינחס און ירמי' האבן ביידע געשטאמט „ממשפחת נכרי" — פינחס פון „בת פוטיאל" און ירמי' „מבני בני' של רחב" — און צוליב דעם האבן אידן אין זיי „מזלזל" געווען; דעריבער האט דער אויבערשטער מייחס געווען פינחס צו אהרן הכהן [5], ווי עס שטייט אין אנהויב פון אונזער פרשה: „פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן", און אזוי איז דער פסוק מפרט דעם יחוס פון ירמי' — „דברי ירמי' בן חלקיהו מן הכהנים גו'"*[2].

עס איז אבער מובן, אז די שייכות צווישן זיי באשטייט ניט בלויז אין אן איינצעלנעם פרט — וואס אידן האבן יעדן פון זיי „מזלזל" געווען און וואס דערפאר „צריך הכתוב ליחסו" — נאר (אויך) אין דעם כללות'דיקן תוכן פון (עבודת) פינחס און (עבודת) ירמי'; און די כללות'דיקע שייכות דריקט זיך אויס בגילוי אין דעם פרט וענין משותף, און דערפאר שטייט דער פרט (ושייכות) בפירוש (אין תורה שבעל פה).

וואס איז די כללות'דיגע שייכות בנדו"ד ?

ב. אויך דארף מען פארשטיין די שייכות פון התחלת ההפטורה „דברי ירמי' וגו'" צו „(תלתא ד)פורענותא":

אין דער ערשטער טייל פון דער הפטורה [6] וועלט דערציילט, ווי אזוי ירמי' איז געווארן א נביא: „ויהי דבר ה' אלי לאמר בטרם אצרך בבטן ידעתיך גו' נביא לגוים נתתיך". האט ירמי' געזאגט „לא ידעתי דבר כי נער אנכי", האט דער אויבערשטער געענטפערט: „אל תאמר נער אנכי גו' ראה הפקדתיך גו' על הגוים גו' לנתוש ולנתוץ גו' לבנות ולנטוע" (און ערשט דערנאך וועלט דערציילט די נבואה וועגן חורבן וואס וועט קומען „על כל רעתם גו'" אין אן אופן פון „מקל שקד", וואס מחמת דעם, כמובן, איז די הפטורה פון די תלתא דפורענותא) —

1) ראה לקו"ש חלק ט' ע' 61 ובהערות שם.
2) טור או"ח סתכ"ח.
*2) ירמי' בתחילתו.
3) להעיר דלמ"ד לא נתכהן פנחס עד שהרגו לזמרי (זבחים קא, ב) — בהתחלת פרשתנו מסופר איך נתכהן פנחס.
4) פסיקתא דר"כ (באבער) פי"ג. יל"ש ירמי' רמז רנז.
5) ראה ג"כ ספרי ס"פ בלק. סנהדרין פב, ב. במדב"ר פכ"א, ג. תנחומא ופרש"י ריש פרשתנו. ועוד.
*) שם: „נכויי" וראה הערות המו"ל שם.
6) א, ה ואילך.

איז ניט מובן: וואָס פאַר אַ שייכות האָט די הקדמה ווי ירמי׳ איז געווארן אַ נביא צו פורענותא?

ג. די כללות׳דיקע שייכות און ענליכקייט צווישן ענינו של פינחס און ירמי׳:

אין דער צייט פון ביידען איז געווען אַ זמן ווען אידן האָבן זיך געפונען אין שפל המצב (ברוחניות) — ביי מעשה פינחס איז געווען דער חטא פון „בנות מואב״ און „בעל פעור״ [7], און בימי ירמי׳ זיינען געווען „נביאי הבעל״ [8] וכו׳, ווי עס ווערט דערציילט בפרטיות אין נבואת ירמי׳ וועגן דעם מצב פון אידן דעמאָלט —

און יעדער פון זיי האָט דאָמאָלס מעורר געווען אידן צו תשובה: ירמי׳ דורך דברי מוסר, און פינחס — דורכ־דעם וואָס ער האָט גע׳הרג׳ט זמרי אין אָן אופן אַז „ראו כולם שלא לחנם הרגם״ [9], וואָס דאָס האָט געבראַכט אידן צו תשובה [10].

[דערמיט איז מובן וואָס דער פסוק [11] איז מדגיש (וועגן פינחס) „בקנאו את קנאתי בתוכם״ — דלכאורה איז דער וואָרט „בתוכם״ איבעריק (ווי מפרשים [12] פרעגן) — נאָר דערמיט איז דער פסוק מרמז, אַז די קנאות פון פינחס האָט אַרײַנגעדרונגען „בתוכם״, אין די בני ישראל [13] אַרויסגערופן ביי זיי אַ תנועה פון תשובה, און דאָס האָט געבראַכט די כפרה פון אידן — „ויכפר על בני ישראל״ [14]].

דאָס אַליין איז אַבער ניט מספיק, ווייל דער ענין — מעורר זיין אידן וואָס געפינען זיך בשפל המצב צו תשובה — איז ניט אַן אויפטו דוקא פון פינחס און ירמי׳; דאָס געפינט מען ביי כו״כ ראשי ורועי ישראל, ובפרט ביי נביאים,

נאָר — דער צד השווה באָשטייט אין דעם אופן מיוחד פון זייער ברענגן אידן צו תשובה.

ד. וועגן דעם חילוק צווישן נבואת ישעי׳ און נבואת ירמי׳ זאָגט די גמרא [15]: „ירמי׳ כולי׳ חורבנא .. וישעי׳ כולי׳ נחמתא״. ירמי׳ס נבואה איז וועגן דעם חורבן ביהמ״ק און גלות, און ישעי׳ס — וועגן דער (ישועה און דער) נחמה (וואָס קומט דורך איר). ווי דאָס איז אויך נרמז אין זייערע נעמען [16]: ישעי׳ איז פון לשון ישועה [17], און ירמי׳ — האָט אין זיך די

---

7) בלק כה, א ואילך.

8) ירמי׳ ב, ח. וראה שם, כג: „ראי דרכך בגיא״, ובפרש״י: מה עשית מול בית פעור ועד עתה כו׳.

9) פרש״י ס״פ בלק. וראה פדר״א פמ״ז.

10) שלכן ההפטורה דפ׳ פינחס (כשקורין אותה לפני „תלתא דפורענותא״ — שאז ההפטורה היא „מענין הפרשיות״) היא המשך הסיפור דאליהו בהר הכרמל (מ״א יח, מו ואילך) — שזהו [לא רק מפני שה„קנאות״ דאליהו („קנא קנאתי לה׳ גו׳״ — שם יט, י. שם, יד) היא ע״ד הקנאות דפינחס, כ״א גם] לפי שהקנאות דאליהו גרמה לתשובת בנ״י — „ויראו כל העם ויאמרו ה׳ הוא האלקים ה׳ הוא האלקים״ (שם יח, לט. וראה אוה״ת עה״פ (ובארוכה — לקו״ש ח״א ע׳ 186) שב׳ פעמים „ה׳ הוא האלקים״ הו״ע התשובה, כפלים לתושי׳). ראה פדר״א שם: חשב הקב״ה שמו של פנחס בשמו של אליהו .. שעשה שישראל יעשו תשובה כו׳.

11) ריש פרשתנו.

12) אלשיך, אוה״ח ועוד. זהר פרשתנו רלז, א.

13) ראה מפרשים הנ״ל, דקידש ש״ש ברבים, בתוך קהל כו׳.

14) פסוק יג.

15) ב״ב יד, ב.

16) ראה זהר ר״פ תצוה (קעט, סע״ב): ועל דא שמהן דתרין נביאין אלין .. בגין דשמא גרים כו׳, עיי״ש.

17) פרש״י ומצו״ד ישעי׳ מט, א. ובזהר שם: ישעי׳ שמא גרים לפורקנא. וראה שיחת כ״ק מו״ח

אותיות מר (לשון מרירות), אדער בלשון חז"ל[18]: ולמה נקרא שמו ירמי' שבימיו נעשה ירושלים אירמיאה (חורבה[19]).

דער חילוק הנ"ל אין זייער נבואה איז פאַרבונדן מיטן זמן ווען זיי האָבן געזאָגט זייער נבואה — ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר[20]: „ירמי' איז געווען אין אַ זמן של דחי' והסתר[21] און ישעי' איז געווען אין אַ זמן פון גילוים". און דער־פאַר, איז די נבואה פון ירמי' אין אַן אופן פון „דחי' והסתר" — „חורבנא", און פון ישעי' וועגן „גילוים" — „נחמתא" און גאולה.

און הגם אַז אויך די נבואה פון ישעי' אַנטהאַלט אַ סך דברי תוכחה צו אידן אויף זייערע חטאים, ווי מען זעט עס בכו"כ קאַפּיטלאַך, ביז אַז די שוערסטע*[21] פון די תלתא דפורענותא איז „חזון ישעי'" — דאָך ווערט עס אַנ־געזאגט „כולי נחמתא", ווייל זיין תוכחה האָט געפּירט צו תיקון ותשובה דורך דברי „נחמתא" („גילוים") — די נבואות וועגן דער גאולה[22] וואָס ווען קומען דורך דער תשובה פון אידן.

ירמי' האָט אַבער מעורר געווען אידן אין אַן אופן פון דחי' והסתר — דורך אַריסברענגן דעם חורבן וואָס ווען זיין אויב אידן וועלן ניט תשובה טאָן.

און דאָס איז די שייכות צווישן ירמי' און פינחס — ווייל אויך פינחס, ווי ירמי', האָט אויפגעטאָן די כפרה פון אידן (ניט אין אַן אופן פון „גילוים", נאָר) אין אַן אופן פון „דחי' והסתר", כדלקמן.

ה. וועט מען דאָס פאַרשטיין בהקדם הביאור אין דעם וואָס דער אויב־ערשטער האָט געזאגט, אַז דערפאַר וואָס פינחס „השיב את חמתי מעל בנ"י בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בנ"י בקנאתי", ווען אים דער אויב־ערשטער געבן דעם שכר פון „בריתי שלום. והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם גו'".

פון לשון הפסוק איז משמע, אַז דער עיקר פאַרוואָס פינחס האָט באַקומען דעם שכר פון „בריתי שלום" איז ווייל „השיב את חמתי מעל בנ"י גו' ולא כליתי את בנ"י גו'"; און „בקנאו את קנאתי בתוכם" איז נאָר אַ פּרט און אַ מאמר המוסגר, וואָס דערציילט וואָס איז געווען דער מיטל, ווי אַזוי האָט פינחס געפּועל'ט דעם „השיב את חמתי גו'" —

איז ניט מובן: דער ענין פון „השיב את חמתי מעל בני ישראל גו' ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי" געפינט מען אויך ביי משה רבינו; און ניט איין מאָל, נאָר כמה פּעמים[23], ווי דערציילט אין

אדמו"ר שהובאה לקמן בפנים, דישעי' „ישע י"ה, שע"ה נהורין" [וברשימות הצ"צ לאיכה (ע' 28. אוה"ת נ"ך כרך ב' ר"ע אינט) „ישעי' מלשון וישע ה' כו'"], ובאגה"ק ס"ג: ישועה הוא מלשון וישע ה'.

18) קה"ר בתחילתו. ובפסיקתא דר"כ ויל"ש שם: שבימיו נעשה ביהמ"ק אירימון. ושם לפנ"ז: ירמי' ירם • י"ה [הובא בשיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר שם].

19) מ"כ לקה"ר שם.

20) שיחת י"ג תמוז תש"ג (סה"ש תש"ג ר"ע 140).

21) להעיר ממרז"ל (ילש"י ירמי' רמז רסב) „ירמי' הי' מתנבא בשווקים".

*21) מתאים לזמנה — תמיד משנכנס אב וסמוכה ליום התענית.

22) ולהעיר דגם הענינים שבנבואת ישעי' שלכאורה אינם ישועה — הם גבורות ממותקות

---

*) בפסיקתא שם: „רם". וראה הערות המו"ל שם.

(קה"י ע' ישעי'. ובארוכה — ראה רד"ה ציון במשפט תשל"ה (סה"מ מלוקט ח"א ע' קנא)). ועפ"ז מתורץ בפשטות הלשון „כולי נחמתא" (אבל בחדא"ג ב"ב שם: כולי נחמתא לאו דוקא. ועפ"ז מתורץ בפשטות הא דחזון ישעי' היא מג' דפורענותא).

23) ראה זהר פרשתנו רכ, א.

חומש [24] — הייגט וואס איז דער חידוש ביי פינחס, וואס דוקא אים איז דערפאר געגעבן געווארן דער שכר פון „בריתי שלום"?

נאכמער: ניט נאר געפינט מען ניט ביי משה דעם שכר פון „בריתי שלום .. לו ולזרעו אחריו", נאר אדרבה, מ'געפינט גאר אז דער אויבערשטער האט אים אפגעזאגט צו געבן אזא סוג שכר — ווי חז"ל [25] זיינען מסביר דאס וואס ווערט דערציילט שפעטער אין אונזער פרשה [26], אז דערמיט וואס משה האט געבעטן ביי דעם אויבערשטן „יפקוד ה' גו' איש על העדה" האט ער געמיינט „שיירשו בני את כבודי" — און דער אויבערשטער האט דערויף ניט מסכים געווען און געזאגט „קח לך את יהושע בן נון גו'" — משה'ס גדולה איז ניט אריבער „לזרעו אחריו".

ו. פון די חילוקים צווישן דער עבודה פון משה און דער עבודה פון פינחס:

(א) ביי משה איז דער „השיב את חמתי" געווען דורך דעם וואס ער האט מתפלל געווען צום אויבערשטן און זיין תפלה האט ג'פועל'ט אז מ'זאל מלמעלה אראפנעמען די גזירה פון אידן. משא"כ ביי פינחס'ן איז עס געווען אין אן אופן אז דורך זיין עבודה פון „בקנאו את קנאתי" — און בפרט לויט דער הדגשה פון „קנאתי בתוכם" (כנ"ל ס"ג) — האט ער אויפגעטאן ביי אידן אז זיי זאלן תשובה טאן און דורכדעם איז „ויכפר על בני ישראל".

(ב) משה האט זיך איינגעשטעלט פאר אידן ביז צו מס"נ [23] — „ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת" [27] — א מסנ"פ מצד הנשמה [28]. בא פינחס איז געווען מס"נ כפשוטה, איינשטעלנדיק דעם גוף אין סכנה ממש; ווי חז"ל [29] דערציילן אז שבט שמעון האט אים געוואלט הרג'נען און ער איז ניצול געווארן בדרך נס.

עס איז מובן ופשוט, אז דאס וואס מיר געפינען ניט ביי משה דעם ענין פון מסנ"פ הגוף, מיינט עס ניט אז ביי אים וואלט, ח"ו, געפעלט די גרייטקייט דערצו — אויב עס וואלט זיך געפאדערט מסנ"פ בפועל, וואלט דאס געווייס געווען ביי משה רבינו — נאר דאס איז דערפאר ווייל ניט אין דעם איז באשטאנען זיין עבודה.

ז. נקודת הביאור אין דעם הפרש צווישן עבודת משה [30] און עבודת פינחס [31]:

משה'ס עבודה איז געווען בדרך „מלמעלה למטה" — מצד גילוי אור; און די עבודה פון פינחס איז געווען בדרך „מלמטה למעלה" — מזכך זיין דעם „מטה" און אים מעלה זיין „למעלה".

---

24) בחטא העגל — תשא לב, יא ואילך. במתאוננים — בהעלותך יא, ב. במרגלים — שלח יד, יג ואילך. וראה פרש"י קורח טז, ד.

25) תנחומא פרשתנו יא. במדב"ר פכ"א, יד. פרש"י עה"פ (ושם: גדולתי).

26) כז, טז ואילך.

27) תשא לב, לב.

28) להעיר מדרז"ל (ברכות לב, א. ועוד) עה"פ ויחל משה — אבל מובן שאי"ז מסנ"פ דגוף.

29) ראה ספרי ותנחומא ס"פ בלק. סנהדרין פב, ב.

30) וגם מצ"ע: משה תיקף כשנולד „טוב הוא" וגם „נתמלא הבית כולו אורה" (שמות ב, ב. סוטה יב, א) וראה אוה"ת עה"פ: פנחס — לא נתכהן עד שהרגו לזמרי (זבחים קא, ב).

31) בהבא לקמן — ראה סד"ה וידבר גו' פינחס תרע"ה (בהמשך תער"ב חלק ב').

דערפאַר איז משה׳ס ענין (בעיקר) געווען — „משה קבל (מלמעלה למטה) תורה מסיני ומסרה״ [32] צו זיינע תלמידים, לערנען מיט אידן תורה, וואָס תורה באַוואַרנט ענינים בלתי רצויים אין דעם אופן פון „תורה אור״ [33] — וואָס אור דוחה חושך: אור אלקי פון תורה איז פועל (מלמעלמ״ט) אַז דער חשך ווערט נדחה „מאליו וממילא״ [34]; פינחס האָט דורך זיין עבודה אויפגעטאָן ביי אידן די תנועה פון תשובה — ברעכן דעם חשך און זיך אויפהויבן און אומ־קערן צום אויבערשטן.

דאָס זעלבע איז אויך בנוגע זייער עבודה מיט זיך אליין — ביי משה איז געווען די עבודה מצד הנשמה [35] און די עבודה פון פינחס איז געווען מצד הגוף: ווען די עבודה איז מצד גילוי אור, רירט עס אַן (בעיקר) די נשמה (וואָס איז אַ כלי צו „גילוים״), עס דערנעמט אַבער ניט דעם גוף (דער „מטה״) [36]; און כאָטש אַז דער גילוי הנשמה פועל׳ט אויך אויפן גוף, איז עס אַבער ניט אין אַן אופן אַז דער גוף מצד עצמו ווערט אַ כלי צום אור הנשמה:

די עבודה בדרך מלמטה למעלה איז בעיקר מצד הגוף — אַרבעטן מיטן „מטה״ אים צו מזכך זיין און מעלה זיין.

אין דעם איז אויך אַ שייכות צווישן פינחס מיט אליהו, כמאמר חז״ל [37] „פינחס הוא אליהו״, ווייל אויך אליהו׳ס עבודה איז געווען בדרך מלמטלמ״ע, וכידוע [35] אַז די עבודה פון אליהו (בגימט׳ נב) איז בירור וזיכוך הגוף (שם ב״ן).

און דאָס איז די הסברה אין די ביידע חילוקים הנ״ל צווישן עבודת משה און עבודת פינחס:

(א) משה האָט דורך זיין תפלה להקב״ה אויסגע׳פועלט, אַז דער אויבערשטער זאָל אַראָפנעמען די גזירה פון אידן — בדרך מלמעלמ״ט; און פינחס האָט עס אויפגעטאָן דורך זיין עבודה און דער תשובה פון אידן — בדרך מלמטה למעלה.

(ב) ביי משה איז געווען מסנ״פ מצד הנשמה, און ביי פינחס — מסנ״פ מצד הגוף [דערפאַר שטייט אין זוהר [38] אַז פינחס האָט מתקן געווען דעם חטא נדב ואביהוא: ווארום זייער חטא איז געווען אין דעם וואָס זיי האָבן ביי זיך אַרויס־גערופן דעם כליון הנשמה לאלקות ניט „מיטנעמענדיק״ זייער גוף — „שריפת נשמה וגוף קיים״ [39], און דורך דער מסנ״פ פון פינחס, וואָס איז געווען מצד הגוף, איז נתתקן געווארן זייער חטא [40]].

ח. די נפקא מינה אין דער תוצאה פון די ביידע אופני העבודה:

בשעת די עבודה איז בדרך מלמעלה למטה, מצד גילוי אור, ווערט טאַקע דער „מטה״ בשעת מעשה באַלויכטן און דורכגענומען פון דעם גילוי אור,

---

32) אבות בתחילתה.

33) משלי ו, כג.

34) לשון אדה״ז — תניא פי״ב.

35) ראה (נוסף על הנסמן בהערה 31): המשך תרס״ו ס״ע קנח ואילך. ע׳ תקנח. ד״ה וה״ס תש״ח. ועוד.

36) ראה לקו״ת ויקרא ב, ד. ועוד.

37) נסמן בלקו״ש ח״ד ע׳ 1071 הערה 8. ח״ח ע׳ 170 הערה 59. וראה המשך תער״ב שם.

38) פרשתנו ריז, א.

39) סנהדרין נב, א ושנ״נ.

40) ראה בכ״ז (נוסף להמשך תער״ב דלעיל הערה 31): אוה״ת אחרי (כרך ב׳ ע׳ תקמט ואילך). ד״ה וידבר גו׳ פינחס דשנות תרכ״ט, תרע״ג (בהמשך תער״ב חלק א׳).

ווי‌באלד אבער דער „מטה" גופא איז ניט נזדכך געווארן, איז רעכט, אז נאך דעם ווי דער גילוי ווערט נפסק — בלייבט דער „מטה" אין זיין פריערדיקן מצב ומעמד.

און דערפאר געפינט מען, אז כאטש מתן תורה האט אויפגעטאן ביי אידן דעם ענין פון „פסקה זוהמתן"[41], פונדעסטוועגן איז אויך נאכדעם געווען אן ארט פארן חטא העגל, וואס דורכ־דעם איז „חזרה זוהמתן"[42].

בשעת אבער די עבודה איז בדרך מלמטה למעלה, דער „מטה" גופא ווערט נזדכך ונתעלה, איז עס אן ענין של קיימא. און דערפאר איז די כפרה וואס פינחס האט אויפגעטאן ניט געווען קיין איינמאליקע זאך, נאר ס'איז געבליבן א כפרה תמידית ו„נמשך"[43]; ווי עס שטייט אין ספרי אויפן פסוק „ויכפר על בני ישראל" — „שעד עכשיו לא זז אלא עומד ומכפר עד שיחיו המתים"[44].

און דאס איז די הסברה פארוואס דער שכר פון „בריתי שלום .. לו ולזרעו אחריו" איז געגעבן געווארן דוקא צו פינחס — ווארום וויבאלד אז דאס וואס פינחס „השיב את חמתי גו'" איז געווען אין אן אופן וואס האט ניט קיין הפסק, איז אויך דער שכר מדה כנגד מדה, אז דער „בריתי שלום" ווערט נמשך „לו ולזרעו אחריו" אן א הפסק[45].

ט. עפ"י כהנ"ל וועט מען אויך פארשטיין די שייכות צווישן פינחס און ירמי': ווי געוויסע פריערע (סעיף ד') אין דעם אונטערשייד צווישן ישעי' און ירמי', אז „ירמי' איז געווען אין א זמן של דחי' והסתר און ישעי' איז געווען אין א זמן פון גילוים" — און דאס איז סיבת החילוק צווישן דער עבודה בדרך מלמעלה למטה און בדרך מלמטה למעלה:

די עבודה בדרך מלמעלמ"ט איז מצד גילוי אור („גילוים"), מצד הנשמה, וואס בכללות איז דאס די עבודה בזמן הבית („נחמתא"), ווען דער אור אלקי איז מאיר בגילוי; די עבודה בדרך מלמטלמ"ע איז מיטן „מטה" גופא, אין דעם „ארט" פון „דחי' והסתר" — וואס ביים אדם בפרטיות איז דאס די עבודה צו מברר זיין און אויסאיידלען דעם גוף ונפה"ב וחלקו בעולם, און אין כללות הזמן איז עס די עבודה אין זמן הגלות („חורבנא"), ניט צו נתפעל ווערן פון די שוועריקייטן און נסיונות מצד חשך הגלות, ביז צו מהפך זיין דעם חשך גופא לאור — „ולילה כיום יאיר"[46].

און דאס איז וואס פינחס און ירמי' האבן ביידע געשטאמט „ממשפחת נכרי'" און אידן האבן זיי דערפאר „מזלזל" געווען כו' (כנ"ל ס"א): אין דעם דריקט זיך אויס די נקודה משותפת פון

---

41) שבת קמו, ר"א. זח"א נב, ב. זח"ב קצג, ב.

42) זהר שם. וראה תניא ספל"ו. המשך תער"ב ח"ב ע' תתקל ואילך.

43) לשון הרגצובי — צפע"נ עה"ת ריש פרשתנו. וראה גם צפע"נ לסנהדרין פב, ב.

44) ובסנהדרין שם: וראו' כפרה זו שתהא מכפרת והולכת לעולם.

ועיין תוד"ה מפני סוטה יד, א (וצע"ק שלא הובא וצויין בצפע"נ שם). אבל להעיר דשם — „קברו של משה". ולהעיר ממשנ"ת לעיל ע' 292 שמסנ"פ דפינחס היתה בכחו של משה שאמר „קריינא דאיגרתא כו'".

45) ראה המשך תער"ב (דלעיל הערה 31), ד„בריתי שלום" הו"ע „ברית שלומי לא תמוט".

46) תהלים קלט, יב. וראה ס' הערכים־חב"ד ח"ב ע' אור־ביחס לחושך (ע' תקצו־ז) וש"נ. המשך תער"ב ח"ג ע' א'שו. א'שמה.

זייער עבודה בדרך מלמטלמ"ע, סיי בנוגע זיך [47] — מברר און מעלה זיין דעם אייגענעם „מטה" („משפחת נכרי"), סיי בנוגע דעם „ארום זיך" אין עולם [47], אז ניט קוקנדיק אויף דעם „זלזול" מצד די אידן, האבן זיי מעורר געווען די אידן גופא צו תשובה:

ביי המשכה מלמעלה למטה, דער־גרייכט דער אור און איז פועל נאר אין אזא „מטה" וואס איז ניט היפך פון דעם אור, אבער אויב דער מטה איז אזוי נידעריק אז ער איז מנגד צום אור, קען דאס דער אור ניט דערלאנגען (סיידן — „צוברעכן" עם).

דורך העלאה מלמטה למעלה, וואו מ'איז מזכך און מעלה דעם מטה גופא, איז מען מברר אויך אט דעם מטה וואס איז „מזלזל" אין קדושה, מ'איז מברר אויך אט דעם חשך ביז ער ווערט נתהפך לאור.

יוד. די הוראה פון דעם אין עבודה בפועל:

עס זיינען פאראן אזעלכע וואס קאכן זיך אין עניני הנשמה — תורה ותפלה כו': זיי גיבן זיך אבער ניט אפ צו דער עבודה מיטן „מטה", אז די עניני הגוף זאלן דורכגענומען ווערן מיט קדושה.

און אזוי אויך אין א מער כללות'דיקן אופן: בא זיך אליין באוואוסט מען טאקע אלע ענינים, ניט נאר די עניני הנשמה, נאר אויך די עניני הגוף און אפילו חלקו בעולם — אבער ער בלייבט אין זיינע איגענע ד' אמות: מיטן זולת און „חוץ" פארגעסט ער זיך ניט.

דארף מען וויסן, אז אזא סדר העבודה איז ניט אלעמאל א בר קיימא. בשעת ער איז פארנומען מיט עניני הנשמה שטייט ער טאקע אין א העכערקייט, אבער ווען ער האט דערנאך צו טאן מיט עניני העולם, איז ניט נאר וואס ער איז זיי ניט מעלה, נאר פארקערט, זיי זיינען אים, ר"ל, מוריד און מגשם.

און אזוי אויך בנוגע צום כללות'דיקן „מטה" און „חוץ": בשעת ער איז אין זיינע ד' אמות איז ער בשלימות, אויב עס מאכט זיך אבער א מצב אז ער מוז האבן צו טאן מיט דער וועלט, מיט'ן „חוץ", קען אים דער „חוץ" ח"ו מוריד זיין פון זיין מדריגה.

דעריבער פאדערט זיך פונעם אידן, אז צוזאמען מיט דער עבודה פנימית אין עניני הנשמה, דארף ער זיך פארנעמען אויך מיטן „חוץ", ביז דעם חוץ שאין למטה ממנו, אז אויך ער זאל זיין א כלי צו די מעינות פון תורה ומצות.

און דאס איז אויך די שייכות פון ענין הנ"ל צו „בין המצרים": דאס וואס דער אויבערשטער האט די אידן געשיקט אין גלות איז געווען מיט דער כוונה אז אידן זאלן מברר זיין די עניני הגלות, ביז צו איבערמאכן זיי אין אן אופן פון אתהפכא חשוכא לנהורא.

יא. קען דאך אבער א איד טענה'ן: ווי אזוי וועט ער פארט קענען דורכגיין אזא פינסטערן זמן פון „דחי' והסתר"? ובפרט נאך, ווען פון אים ווערט געמאנט, אז ניט נאר זאל ער ניט נתפעל ווערן פון דעם חושך והעלם, נאר אדרבה, ער זאל מהפך זיין די „בין המצרים" אין א זמן פון ששון ושמחה [48]!

---

47) להעיר מפרש"י ריש ירמי' (מפסיקתא דר"כ שם. יל"ש ירמי' רמז רנו): ליתי בר קלקלתא דתקנן עובדוהי כו' ולוכח כו' דמקלקלן עובדוהי כו'.

48) ראה הנסמן בלקו"ש ח"ט ע' 253.

אויף דעם ענטפערט די הפטורה (פון ערשטן שבת פון „בין המצרים") און איז מקדים פאר דעם סיפור דפורענותא דעם יחוס והתחלה פון ירמי׳ [49] ונבואתו: בן חלקיהו מן הכהנים גו׳; און דערנאך דעם סיפור ווי אזוי ער האט זיך געשראקן צו זיין א „נביא לגוים", און דער אויבערשטער האט דערויף געזאגט „אל תירא מפניהם כי אתך אני גו׳" — אז דער אויבערשטער איז מיט אים און גיט אים אלע נויטיקע כחות צו איבער־מאכן און פועל זיין אויף די „גוים" און „ממלכות":

און אזוי אויך ביי יעדערן בפרט, אז ניט קוקנדיק אויף דעם גודל ההסתר פון זמן הגלות, גיט מען אים מלמעלה אלע נויטיקע כחות אויף איבערמאכן דעם הסתר לאור.

יב. עס איז ידוע אז ירידת הנשמה למטה איז „בחי׳ גלות ממש" [50]. איז ככל הדברים האלה פאראן ביי יעדערן בפרט, אין דעם „עולם קטן" זה האדם [51]:

בשעת א נשמה איז יורד אין „תלתא דפורענותא" — אין די ג׳ עולמות בי״ע, וואס אין עולם הבריאה איז שוין פאראן א מציאות פון רע [52] — הויבט זיך די נשמה אן צו שרעקן, ווי אזוי זי וועט קענען דורכפירן איר תפקיד, איר עבודה אינעם גלות פון עולם.

זאגט מען די נשמה גלייך ביי דער התחלה פון איר ירידה — אין דער ערשטער הפטורה פון די „תלתא דפורענותא" — „בטרם אצרך בבטן ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא לגוים נתתיך": דו האסט ניט וואס צו שרעקן זיך פאר דיין שליחות צו זיין א „נביא לגוים" — די עבודה צו מברר זיין דעם „גוי אשר בקרבך", דעם גוף ונפש הבהמית און חלקך בעולם — ווייל:

(א) „בטרם אצרך בבטן ידעתיך" — דו האסט א נשמה קדושה, א חלק אלקה ממעל ממש [53], וואס איר שורש איז העכער פון דעם מקור הירידה („בטרם אצרך [54] גו׳ ידעתיך"); (ב) „בטרם תצא מרחם הקדשתיך" — ניט נאר האסטו א נשמה קדושה, נאר „הקדשתיך": מ׳גרייט דיר צו „במעי אמו" („בטרם תצא מרחם"), „מלמדין אותו כל התורה כולה" [55].

און הגם אז בשעת ער ווערט געבארן קומט א מלאך און „משכחו כל התורה כולה" [55] — איז עס נאר בגלוי, אבער בפנימיות בלייבט עס ביי אים, און דאס גיט אים כח אז אויך ווי ער געפינט זיך למטה אין עוה״ז זאל ער קענען לערנען תורה ווי ער האט עס געלערנט „במעי אמו" [56].

טענה׳ט די נשמה — „לא ידעתי דבר כי נער אנכי": אמת טאקע אז בפנימיות האט ער „כל התורה כולה", אבער בגילוי — „נער אנכי". איז בשלמא בנוגע צו די עניני הנשמה, זיין פנימיות, האט ער געגנוג פנימיות׳דיקע כחות ניט צו נתפעל ווערן פון וועלט און לערנען

---

49) ועד״ז היחוס דפינחס — כנ״ל בתחילת השיחה.

50) תניא פל״ז (מח, א).

51) תנחומא פקודי ג. תקו״ז תס״ט (ק, ב). ועוד.

52) כי באצילות „לא יגורך רע" (לקו״ת במדבר ג, סע״ג).

53) תניא רפ״ב.

54) ראה פס״ר פי׳ שמעו (וימלך): עד שלא בראתי את העולם כו׳ בטרם אצרך בבטן ואין טרם אלא עד שלא נברא העולם.

55) נדה ל, ב.

56) לקו״ת שלח מד, א. וראה בארוכה — לקו״ש ח״ה ע׳ 13 ואילך.

תורה וכו׳; אָבער בנוגע צו זיין אַ „נביא לגוים" („דבר") — איבערמאַכן זיין גוף ונפה״ב וחלקו בעולם — איז „נער אנכי״ !

ענטפערט דער אויבערשטער — „אל תאמר נער אנכי כי על כל אשר אשלחך תלך גו׳ אל תירא מפניהם כי אתך אני גו״: ניט נאָר האָט אַ איד אַ חלק אלקה ממעל ממש, און ניט נאָר האָט ער דעם כח וואָס נעמט זיך פון דעם וואָס „במעי אמו״ האָט מען מיט אים געלערנט „כל התורה כולה״ — נאָר אויך דערנאָך, בשעת די נשמה איז שוין בגוף און בזמן הגלות, גיט מען אים כחות מלמעלה („אתך אני״) ווי ער געפינט זיך למטה, ער זאָל קענען דורכפירן די שליחות „על כל אשר אשלחך״, צו אויפטאָן אין די „גוים״ און „ממלכות״; און אין ביידע קוין: סיי אין סור מרע — „לנתוש ולנתוץ ולהאביד ולהרוס״, סיי אין ועשה טוב — „לבנות ולנטוע״.

און נאָכמער, מ׳וואָרנט אים „אל תחת מפניהם פן אחתך לפניהם״[57]: זאָלסט ניט מיינען, אַז דו וועסט זיך קענען באַגנוגענען מיט ראָטעווען זיך אַליין — אני את נפשי הצלתי, און מיט דער „וועלט״ וועסטו גאָרניט טאָן טענה״נדיק „נער אנכי״ — זאָגט מען אים, אַז וויבאָלד דו געפינט זיך אין אַ גוף ונפה״ב אין עוה״ז הגשמי, איז דער מצב פון וועלט נוגע דיר. אויב דו ווילסט זיך באַוואָרענען פון „אחתך לפניהם״, איז „אל תחת״ — זאָלסטו ניט מורא האָבן צו מאַכן די וועלט אַ דירה לו ית׳.

און דורך דער עבודה אין דעם אופן — וועט מען גאָר אין גיכן זוכה זיין, אַז „פינחס הוא אליהו״ וועט מבשר זיין די בשורה פון ביאת המשיח, וואָס וועט אונז אויסלייזן בגאולה האמיתית והשלימה[58].

(משיחת ש״פ פינחס תשכ״א)

---

57) ירמי׳ א, יז.

58) שתהי׳ גאולה נצחית שאין אחרי׳ גלות. ועפמשנ״ת לעיל (ס״ח) מובנת השייכות לאליהו דוקא (משא״כ הגאולה ממצרים שע״י משה — כנ״ל שם).